

AUGUST STRACKE EN ZIJN MUSEUM

Te weinigen, meen ik, is het bekend dat die buitengewone man zich opgewerkt heeft van schamel weeskind tot een steenrijk hotelier en een weldoener van Oostende. In de geschiedenis van onze stad, vooral van het hotelwezen tijdens de zgn. "Belle Epoque", heeft hij een vooraanstaande rol gespeeld.

Vele aspecten van zijn persoonlijkheid kan men leren uit de autobiografie die hij onder de titel "Ma carrière et ma vie" in januari 1926 geschreven heeft, toen hij 80 jaar oud werd. Die redactie was ook als een prestatie. Het oorspronkelijke handschrift berust in het Ostendianafonds van de stadsbibliotheek.

De lectuur van die levensbeschrijving loont ruimschoots de moeite. Het korte relaas, slechts 10 bladzijden lang, niet overal ordelijk opgebouwd en met onvermijdelijke hiaten, maar met ontroerende details over zijn droevige kinderjaren, treft door eenvoud en waarachtigheid. Op sommige plaatsen meen je brokstukken van een sprookje te lezen. Aan het woord is hier een degelijk, eerlijk, begaafd, ondernemend en sociaal voelend man die met rechtmatige fierheid op zijn actief leven terugkijkt.

Ik geef hier een samenvatting van dat interessant document.

August Stracke (eerst in zijn Belgische tijd heeft zijn naam een accent aigu gekregen) werd op 28 januari 1846 geboren in het kleine plaatsje Naumburg, in Hessen, op 25 km zuidwestelijk van Kassel (niet te verwarren dus met de om zijn dom beroemde stad Naumburg, aan de Saale, tussen Weimar en Leipzig, in Oost-Duitsland). Zijn moeder was afkomstig uit Fritzlar (20 km ten zuiden van het Hessische Naumburg, waar, volgens sommigen, Bonifacius ca. 725 de heilige eik van Donar velde).

Kort na zijn geboorte verhuisden zijn ouders, totaal verarmd door ziekte in het gezin, naar Bockenheim, even buiten Frankfurt (am Main), waar ze verscheidene jaren verbleven.

Om de familielast te verminderen werd August, nog geen 5 jaar oud, opgenomen door een tante en door zijn oom die deken was in Hanau (op 15 km oostelijk van Frankfurt). Niet lang nadien kwamen zijn ouders zich ook vestigen in dat stadje waar de moeder stierf op 31 augustus 1855, slechts 41 jaar oud.

Enkele maanden later kreeg August van zijn tante te horen dat zijn oom besloten had hem tot priester op te leiden. Maar de jongen wilde kuiper-brouwer worden en daarvoor werden de betrekkingen met oom en tante gespannen. August vond troost bij zijn schoolkameraad Karl, de zoon van een rijke brouwer, die zich weldra over het kind ontfermde en hem in april 1856 in huis opnam. De knaap werd er goed behandeld. Maar in november 1857 stierven zijn weldoeners, man en vrouw, aangetast door tyfus. August, nog geen 12 jaar oud, stond nu alleen en nam een belangrijk besluit : niet naar zijn oom teruggaan maar naar Frankfurt om er werk te zoeken.

Met een politievergunning en een schoolattest nam de dappere jongen op 25 november 1857 afscheid van Karl. Zijn hele bezit bestond uit een oud valiesje, gekregen van de meestergast, wat bruin brood en appels en een beetje geld, voor hem bijeengezameld. Op die koude en regenachtige dag verliet hij Hanau en trok door Frankfurt naar Bockenheim waar hij een onderkomen vond bij bekenden van zijn ouders.

In Frankfurt zocht hij twee dagen vergeefs naar werk. Toen hoorde hij dat er in Mainz (20 km naar het westen) een kruitmagazijn ontploft was met veel slachtoffers en grote schade. Er werden arbeiders gevraagd. Op 28 november 1857 trok August er heen en vond er een goedkoop nachtverblijf. 's Anderendaags las hij op een muurkrant dat ze in "Heidelberger Fass", een herberg, een kegelzetter nodig hadden. En de jongen had geluk; hij werd dadelijk aangenomen, kreeg kost en inwoning en ook de gelegenheid om onderwijs te volgen. De volgende dag haalde hij een verblijfsvergunning bij de politie en ging naar de pastoor om tot de school toegelaten te worden. Door zijn oprechte (en nadien gecontroleerde) antwoorden op de vragen van de pastoor werd hem dat toegestaan. Na korte tijd was hij de eerste van de klas.

In de lente van 1859 kwam hij in een andere dienst. Een jaar later was hij 14 jaar oud en mocht hij de school definitief verlaten. De dokter, die hij wegens bloedarmoede consulteerde, raadde hem een beroep aan dat veel beweging in open lucht meebracht, niet dat van kuiper-brouwer.

Datzelfde jaar, 1860, las A.S. in een advertentie dat er in een bekend huis van Mainz een knecht gevraagd werd. Toen hij zich op het bewuste adres aanbood, werd hij eerst uitgelachen: hij was te klein en te zwak. Gevat antwoordde hij: "Dat weet ik. Maar ik kan werken. Stel me enkele dagen op de proef." En dat gebeurde. Hij werkte zo flink dat hij mocht blijven. In die nieuwe bediening heeft hij veel geleerd dat hem later goed te pas is gekomen: de keuken, banketbakkerij, tafeldienen, maar vooral het werk in de kelder nl. het druiven persen en alles wat met de wijnbereiding te maken had. Hij was er kind van den huize en deed zijn werk met ijver en plezier. De dochters breiden zijn kousen en verzorgden zijn linnen en zijn kleren.

Maar ook die mooie tijd duurde niet lang. Geplaagd door jicht moest zijn baas, de heer D., in de winter van 1862, zijn zaak en zijn wijnvelden verkopen. Voor August was dat echter geen ongeluk want door een cliënt van zijn baas was hij aanbevolen geweest bij de heer C. Mann, eigenaar van het Hôtel d'Allemagne in Oostende. De echtgenoten Mann, afkomstig uit Mainz, kwamen in de lente van 1862 hun ouders in die stad bezoeken en namen August in dienst voor de maand mei, tegen 20 fr. per maand.

Op 3 mei 1862 zei de zestienjarige jongen, ontroerd en onder betuiging van zijn grote dankbaarheid, vaarwel aan de familie D. De moeder en een dochter vergezelden hem tot aan de boot die hem naar Keulen bracht. 's Anderendaags nam hij de trein naar Oostende waar hij hartelijk ontvangen werd door de familie Mann. Nu begon de lange en succesvolle Oostendse carrière van A.S.

Algauw toonde hij zijn bekwaamheid in het aftappen van de wijn en werd hij aangesteld als keldermeester en tafeldienaar. De Londense wereldtentoonstelling dat jaar (1862) bracht veel volk mee en het werd een goed seizoen. Daar zijn contract na het seizoen verliep wou A.S. naar Amerika uitwijken, maar de heer C. Mann deed hem van dat plan afzien en August bleef in zijn dienst.

In 1863 hield hij zich bezig met de boekhouding. In 1864 werd hij eerste kelner en belast met de bediening van prinselijke families. In die tijd verbleef koning Leopold I met heel zijn gezin in Oostende. Daardoor kwamen veel prinses logeren in het Hôtel d'Allemagne dat toen nog op het Hazegras gelegen was, achter het station (aan het westelijk uiteinde van de Vrijhaven- en de toenmalige Oesterbankstraat).

Daar is het dat A.S. bijna alle prinselijke families van Europa, ook diplomaten en dignitarissen leerde kennen. Zo werd hij door de hertog van Aumale, die in het hotel logeerde, als een der voorkomendste tafeldienaars voorgesteld aan de hertog van Brabant. Sindsdien mocht A.S. de welwillendheid van koning Leopold II ondervinden tot aan diens dood.

In de winter van 1864-1865 bezocht A.S. Engeland. Na zijn terugkeer werd hij zaalchef met toezicht op de bijzondere bediening van prinsen. In april 1864 bediende hij zelf Maximiliaan I, keizer van Mexico (het slachtoffer van Queretaro in 1867) en keizerin Marie-Charlotte.

Na het seizoen van 1865 begaf A.S. zich naar Parijs via Duitsland. Op 10 september reisde hij af naar Mainz waar hij door zijn familie uitbundig ontvangen werd. Eerst bezocht hij zijn oude baas, de heer D., daarna tantes en onkels in Offenbach (vlakbij) en Hanau waar de oom-deken zijn gemetamorfoseerde neef eerst niet herkende. Op 24 september vertrok hij naar Straatsburg en bezocht in Obernai (ca. 25 km zuidwestelijk van Straatsburg) de heer W., vroegere eigenaar van het Hôtel d'Allemagne in Oostende. Vandaar trok A.S. te voet verder naar Parijs om dat gedeelte van Frankrijk beter te leren kennen. In Reims interesseerden hem de reusachtige champagnekelders.

Op 21 oktober kwam A.S. toe in de Franse hoofdstad waar hij na enkele weken een bediening vond in het Hôtel Mirabeau. In Parijs kreeg hij een belangrijk bericht van de heer C. Mann : deze had het Hôtel d'Allemagne aan een vriend verkocht en verzocht A.S. tegen 15 mei 1866 in dienst te treden als eerste kelner in zijn nieuwe zaak Hôtel de France (toen Louisastraat 19).

Al op 9 mei was A.S. op zijn nieuwe post. Intussen had hij de militaire leeftijd bereikt en voor België geopteerd. Wegens de oorlog tussen Duitsland en Oostenrijk was het een slecht seizoen. Toch kregen ze nog heel wat klanten van het Hôtel d'Allemagne. De nieuwe eigenaar hier verwaarloosde zijn zaken en zijn gezondheid, maakte veel schulden, werd tenslotte ziek en stierf kort daarop.

Daar de schulden aanzienlijk waren en de heer Mann, als grootste schuldeiser een failliet wilde vermijden, stelde hij aan de rechtbank voor de exploitatie van het hotel voort te zetten onder het beheer van A.S. Dat werd toegestaan en de jonge bedrijvige man wist een groot gedeelte van de cliënteel terug te winnen, vooral prinselijke families. De schuldeisers konden voldaan worden en heer C. Mann werd weer eigenaar van het hotel.

Toen meende A.S. dat het ogenblik gunstig was om de inboedel van het Hôtel d'Allemagne over te nemen (voor 100.000 fr. in jaarlijkse afbetalingen) en het gebouw te huren.

Vanaf 1 februari 1869, 23 jaar oud geworden, werkte hij voor zich zelf. Dat jaar stichtte hij met enkele collega's de "Société internationale des Hôtelières" met als zetel Keulen. Op 5 juni 1869 huwde hij mejuffrouw Rau uit Mainz en op 16 maart 1870 werd hem een dochter geboren.

De Frans-Duitse oorlog veroorzaakte in 't begin gevoelige verliezen, maar toen in september de veerdienst Oostende-Dover opnieuw volop functioneerde, gingen de zaken weer beter. Op 4 september 1870 logeerde bij hem de Franse keizerlijke prins, op de vlucht naar Engeland.

Op verzoek van de stationschef organiseerde hij een buffet in het station, een dienst die hij 43 jaar heeft onderhouden.

In 1876 bracht A.S. zijn zaak over naar de Kaaistraat 24, in het oude Hôtel des Bains. Daar heeft hij zijn Hôtel d'Allemagne gedurende 50 jaar opgehouden. (het gebouw waarin later een meisjespensionaat en een kraamkliniek werden ingericht is nu afbroken).

Op 1 juli 1881 werd hem door de Spoorwegen en de Staatsmarine de restauratiedienst op de pakketboten toegewezen.

In 1887 stichtte A.S. de firma Stichert-Stracké en Cie, een oester- en kreeftenkwakerij. Toen exporteerden ze een half miljoen oesters per jaar; in 1914 bijna drie en een half miljoen (voor meer details over dat oesterpark dat aan de achterhaven lag, zie "Oostends Oesterboek" door R. Halewyck en N. Hostyn, 1978, p. 49 met foto's o.a. van Stracké zelf, Pl. 23).

In 1888 werd A.S. voorzitter van de "Société des Hôteliers". Op 31 augustus 1889 verkreeg hij de Belgische nationaliteit. Op 7 juli 1897, vóór de officiële opening, bezocht koning Leopold II, op diens verzoek en incognito, het museum dat A.S. in Mariakerke had opgericht.

In 1904 werd hij plaatsvervangend rechter bij de handelsrechtbank alhier. Datzelfde jaar overhandigde hij aan het Rode Kruis het volledig ingericht Lazaret, gelegen Mariakerke, dicht bij zijn museum. Op die plechtigheid was de prins de Ligne aanwezig en talrijke afgevaardigden van het Rode Kruis waarvan A.S. een der oudste leden is. Zelf heeft hij al, in verscheidene omstandigheden, zeven mensenlevens gered.

Bij de brand van de S.S. Pieters- en Pauluskerk, op 14 augustus 1896, heeft A.S. het grafmonument van koningin Marie-Louise gevrijwaard daar hij het voortdurend liet bespuiten door zijn mannen met zijn materieel.

Met genoegen herinnert A.S. ook nog aan zijn reis naar het hof van de Bulgaarse kroonprins, de latere koning Ferdinand I.

Toen in augustus 1914 de oorlog uitbrak, stelde A.S. onmiddellijk zijn hotel en twee aanpalende huizen ter beschikking van het Rode Kruis. Duizenden Belgische en Franse gekwetste of zieke soldaten werden er verzorgd. Dat gold ook voor de gewonden die op berries lagen in het station. Ontelbare manden boterhammen en blikken koffie liet hij er uitdelen.

Het af- en aanvoeren van gekwetsten in zijn hotel duurde tot 14 oktober. De bezetting van de stad, 's anderendaags, door de Duitsers begon voor A.S. op dramatische wijze want om 6 uur 's avonds kwamen de bezetters hem aanhouden en aan een uiterst streng verhoor onderwerpen. Hij werd ervan beschuldigd aan de Belgische overheid een Duits officier te hebben aangegeven als spion waardoor die Duitser in Oostende gefusilleerd werd. A.S., volkomen onschuldig, verklaarde dat er op 3 augustus 1914 inderdaad een Duitser bij hem logeerde die die dag door de Belgische veiligheidsdienst aangehouden werd en als spion ontmaskerd. Hij kon echter niet geloven dat de man te Oostende gefusilleerd zou zijn, want dat had men in de stad wel geweten. Het relaas van A.S. werd waarheidsgetrouw bevonden en zo ontsnapte hij aan de krijgsraad.

De hele oorlog lang heeft hij, als lid van het Rode Kruis, gewonden verpleegd, doden begraven, ontgraven en vervoerd, niettegenstaande het gevaar van inslaande kogels en granaten.

De oorlog heeft hem grote verliezen en eindeloze moeilijkheden berokkend die nog gedeeltelijk aanslepen. Door de Belgische autoriteiten werd hij 5 keer aangehouden, door de Duitse 4 keer. Om zijn Duitse afkomst werd hij verdacht van verklikking. Hij werd echter altijd vrijgelaten.

Dagelijks ging hij naar de Oostendse Kommandantur om voor ongelukkige medeburgers te pleiten. In meer dan 1700 gevallen is hij opgetreden en dikwijls kon hij de opgelegde boete verminderen of gevangenen vrij krijgen. Anderen kon hij opsluiting in Duitse kampen besparen.

Daar hem tenslotte de toegang tot de Kommandantur verboden werd, heeft hij zich rechtstreeks tot de keizer gewend en met succes. Want drie dagen na zijn schrijven kreeg hij via Herz, lid van de Duitse krijgsraad, de toelating om als tolk en verdediger van zijn stadgenoten op te treden.

Van twee inwoners van Oostende heeft hij het leven gered. Bij hun invrijheidstelling werd A.S. bij hen geroepen en bevestigde de Duitse politieofficier "dat ze vrij waren en dat ze dat aan God en de heer Stracké te danken hadden". Dat schonk hem de grootste voldoening en daarmee betuigde hij tevens zijn dankbaarheid tegenover zijn adoptieve stad waar hij 64 jaar lang geleefd heeft en waar hij talrijke eretitels heeft behaald.

Zijn leus was : "Arbeid leidt naar het doel".

Gelukkig, zo eindigt A.S., is de vrede getekend. Hij hoopt dat de mensen zich zullen verzoenen en alle haat vergeten om de handel te doen herleven tot aller welzijn. Nu hij 80 jaar wordt heeft hij zich uit al zijn zaken teruggetrokken om zijn leven in volkomen rust te beëindigen in blijvende toewijding aan het koningshuis, het Belgische volk en zijn Oostendse medeburgers.

Tot zover de autobiografie van August Stracké, geschreven in januari 1926. De merkwaardige man leefde nog 9 jaar en stierf te Oostende op 24 september 1935.

(wordt voortgezet)

G. BILLIET

FELICITATIES

We vernemen dat ons geacht lid, de heer W. VERLONJE, te Brugge tot Hoofdman van de Bond van Westvlaamse volkskundigen werd verkozen. Dit in opvolging van de heer H. STALPAERT, onlangs overleden. We zijn er van overtuigd dat het een goede keus is want de heer W. VERLONJE is een der eminentste volkskundigen, die steeds paraat is zijn grote heemkundige kennis ten dienste van iedereen te stellen. "De Plate feliciteert de heer W. VERLONJE van ganser harte en wenst hem veel succes met zijn mandaat.

O.V.

F.S. Het is de heer W. VERLONJE die ons de twee nieuwjaarsteksten, die we op p. 3 afdrukken, heeft bezorgd. Hiervoor onze oprechte dank.